

forum Akademija

14. strokovna konferenca

OKOLJE IN ODPADKI

Aktualna okoljska zakonodaja in zahteve ESG na okoljskem področju

Enkratni dogodek za direktorje, skrbnike varstva okolja in zagovornike krožnega gospodarstva

Brdo pri Kranju
21. junij 2023, 9.30 - 15.00

**SRIP KROŽNO
GOSPODARSTVO**

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO**

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

»Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska Unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.«

Naše znanje za vaš uspeh

ESG standardi so merilo uspešnosti trajnostne strategije podjetij

Mojca Markizeti, Improve X Advisory

21. junij 2023

Agenda

- Časovni in vsebinski okvir EU ESG zakonodajnega okvirja
- Glavni izzivi okoljskega vidika ESG
- Pasti priprave trajnostne strategije

“Fun facts” ali od besed k dejanjem

01

126 years ago, Nobel Laureate **Svante Arrhenius**, demonstrated the influence of **CO2** on the Earth's rising temperature, a paper published in the London, Edinburgh and Dublin Philosophical Magazine and Journal of Science

02

50 years ago, a group of scientists called "**the Club of Rome**" wrote and published a document/report "**Limits to Growth**", which uses the term sustainable development.

03

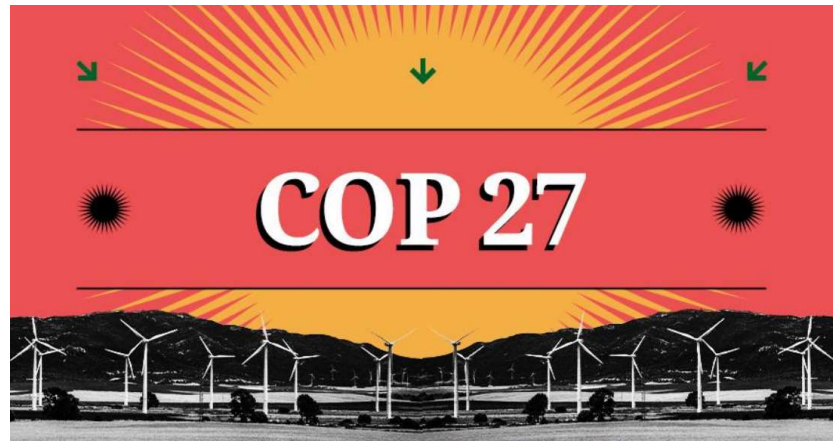
35 years ago, the **United Nations World Commission on Environment and Development** published a report entitled "**Our Common Future**", which included the definition of "sustainable development" as it is now used

05

ESG was a term introduced to the public **17 years ago** in a **UN Environment Programme report** as a way to promote ethical investment practices. **In 2006**, world leaders responded with the report "**Who Cares Wins - Connecting Financial Markets to a Changing World**"

04

30 years ago, in 1992, at the **Earth Summit in Rio**, Sustainable Development was first made concrete

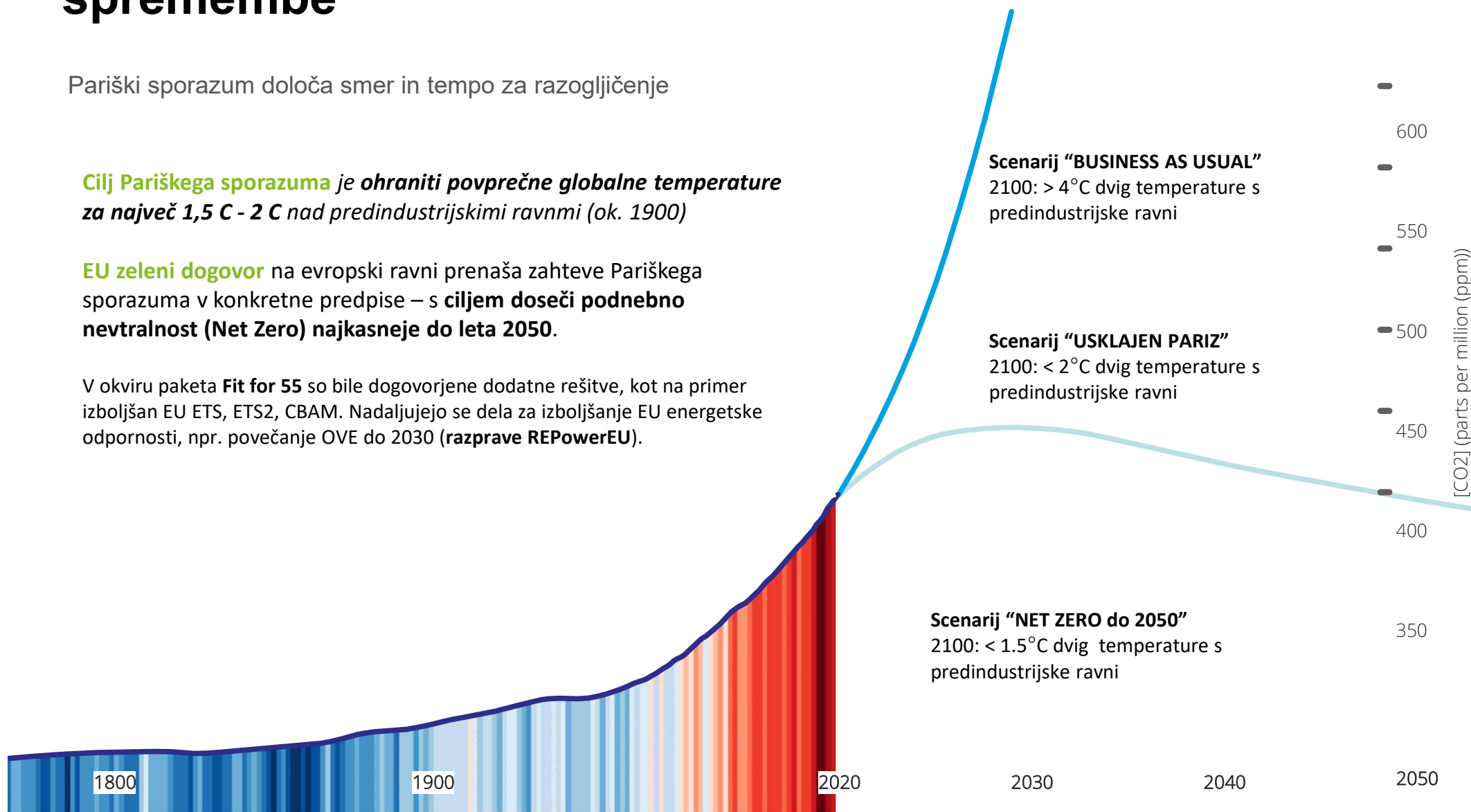
Spodnji graf prikazuje razloge za zahtevane strateške spremembe

Pariški sporazum določa smer in tempo za razogljichenje

Cilj Pariškega sporazuma je **ohraniti povprečne globalne temperature za največ 1,5 C - 2 C nad predindustrijskimi ravni (ok. 1900)**

EU zeleni dogovor na evropski ravni prenaša zahteve Pariškega sporazuma v konkretne predpise – s **ciljem doseči podnebno nevtralnost (Net Zero) najkasneje do leta 2050**.

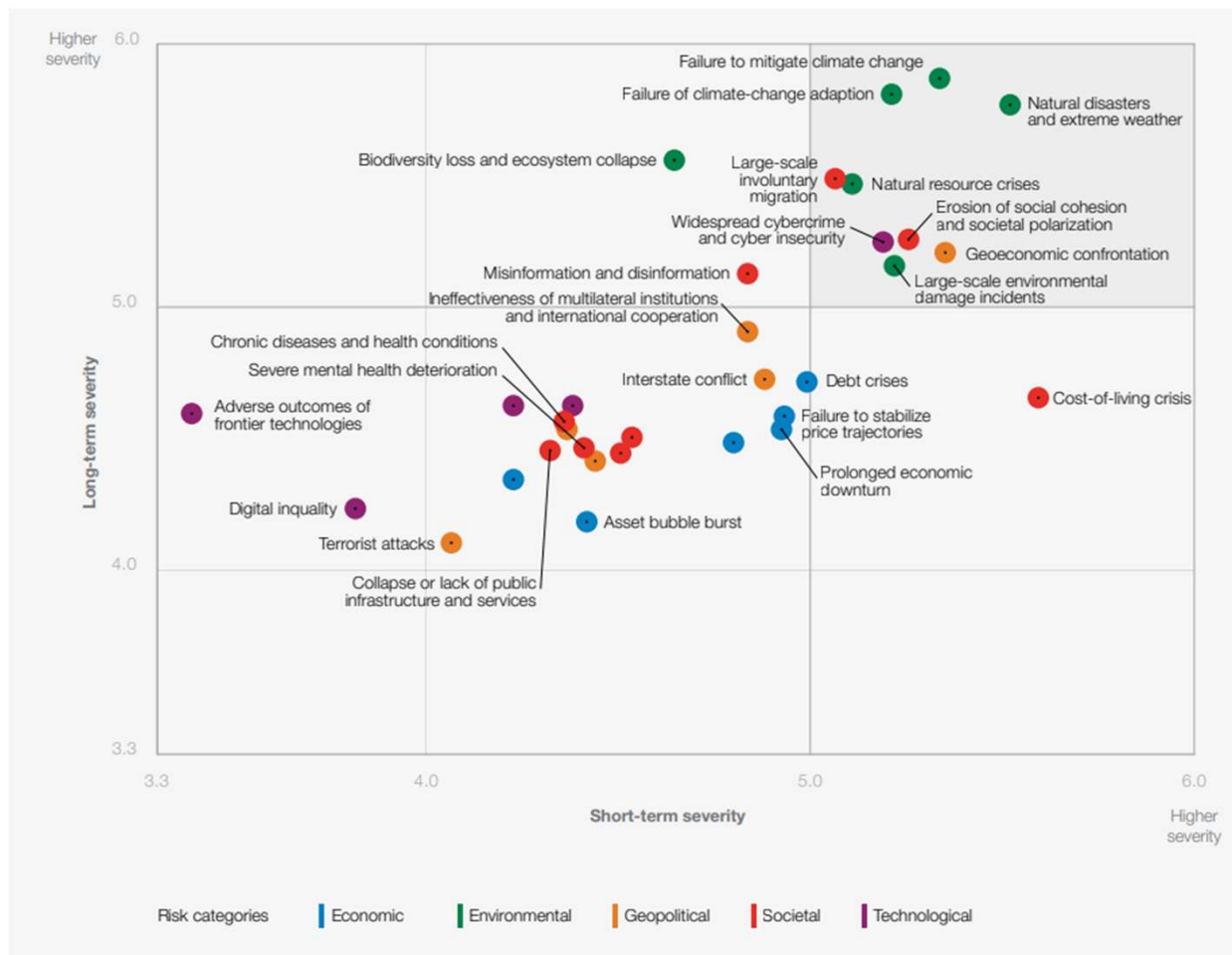
V okviru paketa **Fit for 55** so bile dogovorjene dodatne rešitve, kot na primer izboljšani EU ETS, ETS2, CBAM. Nadaljujejo se dela za izboljšanje EU energetske odpornosti, npr. povečanje OVE do 2030 (**razprave REPowerEU**).

Klimatska tveganja

WEF – World Economic Forum je v svojem poročilu »**The Global Risk Report**« leta 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 izpostavil, da so okoljski riziki, ki povzročajo tudi socialne rizike po obeh analizah med največjimi 5 riziki.

Source: WEF, *The Global Risks Report 2023 18th Edition*

**Standardi in okvirji ESG;
evolucija in vedno večja pravna moč,**

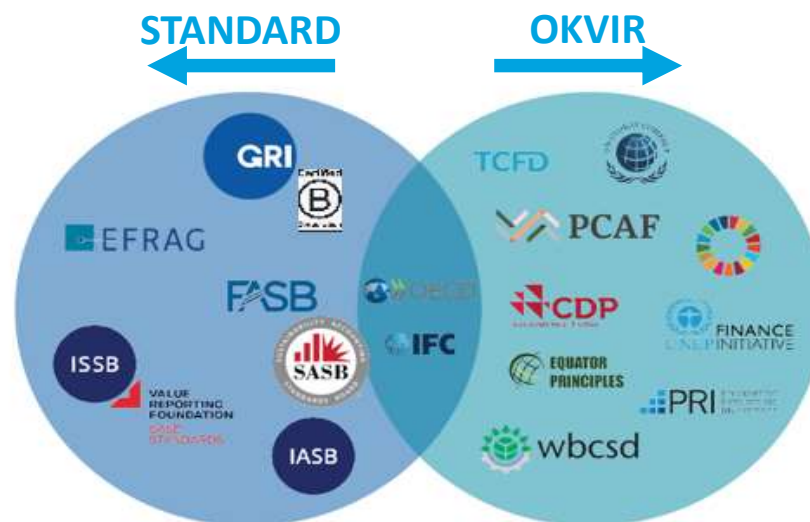
ESG standardi in okvirji – razvoj in pravna moč

Transparentnost do trga kapitala:

- **TCFD, ISSB, CDP, SASB...**; komuniciranje in transparentnost do finančnih subjektov, vlagateljev, kapitalskih trgov

Transparentnost do deležnikov

- **UNGC, cilji trajnostnega razvoja (SDG), B-corp; OECD...**: standardi in smernice, ki zagotavljajo transparentnost do vseh deležnikov

GRI perspektiva. ESG standardi, okvirji in vse vmes

Kaj še prihaja na področju zakonodaje in standardov:

- **CS3D** – direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnosti
- Mehanizem za prilagajanje meja ogljika (CBAM)
- Pobuda za trajnostne izdelke, ki temelji na akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo
- Evropska industrijska strategija
- In drugo...

Evropski zeleni dogovor

Taksonomija, SFDR, CSRD in standardi ESRS:

- Obvezno! Transparentnost za vlagatelje, kapitalske trge in druge deležnike
- Pokriva velik del podjetij – 75 %
- Obseg in moč se bosta povečevala na 2/3 leta
- Usmerjeni v prihodnost, namen je doseči cilje zelenega dogovora in vse z njim povezane cilje
- Eksteritorialni
- Kvantitativni in kvalitativni
- Obvezno zagotovilo revizorja

Svežen „Pripravljeni za 55“ (EU)

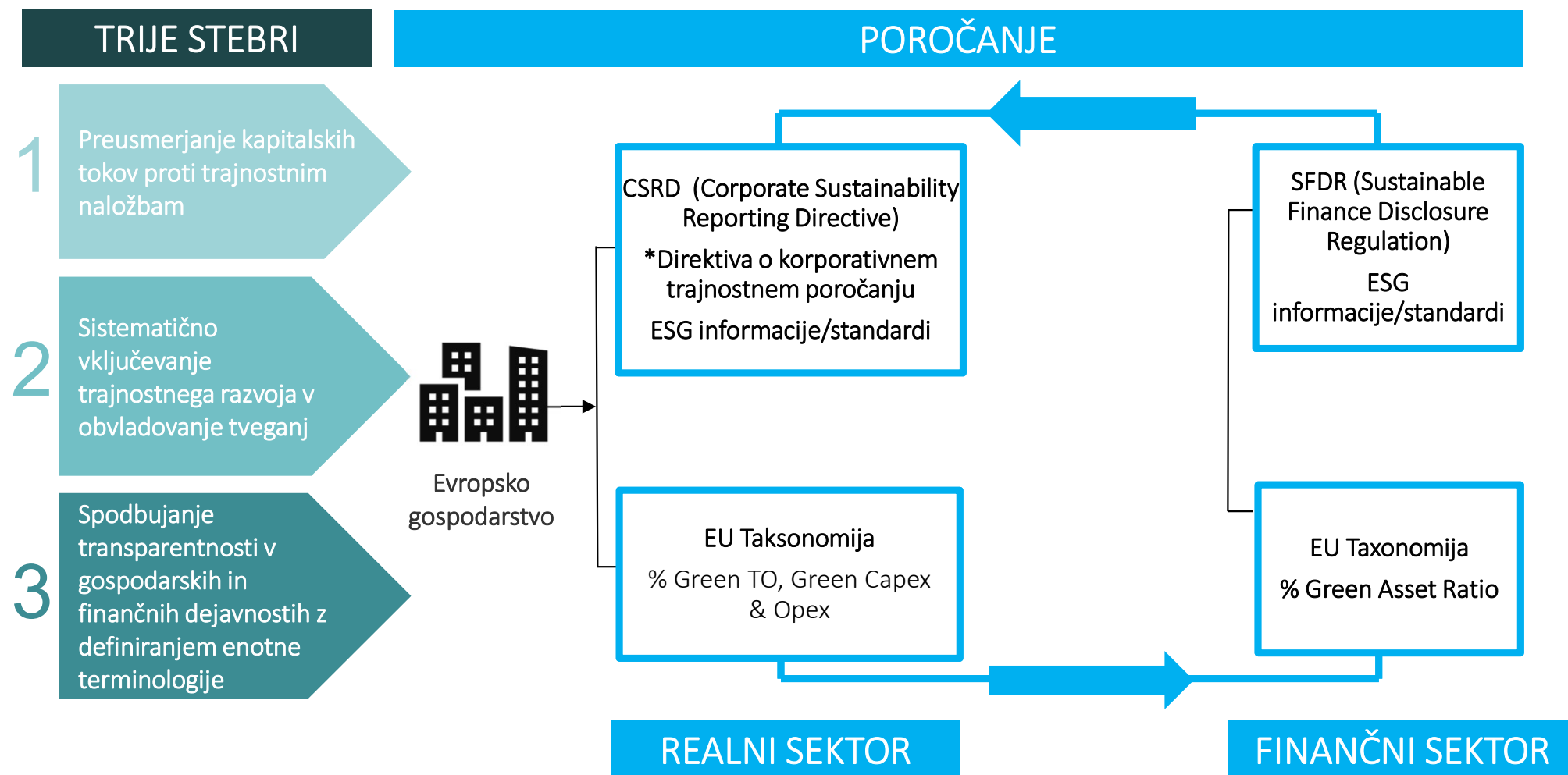

Stebri strategije EU za uspešen zeleni prehod

Trije stebri strategije EU za uspešen zeleni prehod

Spodbujanje transparentnosti in preusmeritev kapitalskih tokov k trajnostnim naložbam skladno z Zelenim Dogovorom EU in s Pariškim sporazumom

**Na kaj so pozorni vlagatelji, trgi kapitala,
regulatorji in deležniki**

Povezava med uveljavljanjem ESG standardov in vrednostjo podjetij

- Poročilo Stil Flying Blind (Carbon Tracker, oktober 2022) - analize tveganj podjetij še vedno ni zaznati v njihovih finančnih poročilih.
- Študija družbe Morgan Stanley: 85 % vlagateljev se zanima za trajnostne naložbe.
- Raziskava družbe BlackRock: 81 % vprašanih meni, da so ESG dejavniki pomembni za dolgoročni uspeh podjetja.

Morgan Stanley

BlackRock[®]

“We focus on sustainability not because we’re environmentalists, but because we are capitalists and fiduciaries to our clients. That requires understanding how companies are adjusting their businesses for the massive changes the economy is undergoing.”

Larry Fink – Chairman and Chief Executive Officer, BlackRock

Povzetek bistvenih zahtev CSRD & ključne novosti - I

CSRD zahteve in kaj pomenijo

„G“ v ESG; torej Upravljavski vidik

Obvezno poročanje o upravljavskih strukturah za doseganje rezultatov zelenega prehoda v evropskih podjetjih - zahtevana je izkazana odgovornost izvršnih odborov in direktorjev.

Sodelovanje z deležniki

Razkriti morate tudi svoj pristop do odnosov z deležniki in njihovo vključenost v dvojno matriko pomembnosti – deležniki bodo morali biti aktivno vključeni v proces.

Matrika dvojne pomembnosti

Matrika dvojne pomembnosti analizira vaš vpliv v obeh smereh: kako vi vplivate na okolje in kako spremembe v okolju vplivajo na vas.

Integrirano poročanje

Obvezno razkritje finančnih in nefinančnih informacij. Poročilo mora biti konsistentno, zagotovljena mora biti transparentnost do finančnih in kapitalskih trgov ter do drugih deležnikov.

Obvezno zagotovilo revizorja; najprej omejeno, čez 3 leta sprejemljivo

Pravila glede revidiranja in dajanja zagotovil za nefinančna poročila so obvezna in jasno določena v CSRD. Omejeno zagotovilo, ki bo čez 3 leta prešlo v sprejemljivo zagotovilo.

Povzetek bistvenih zahtev CSRD & ključne novosti - II

CSRD zahteve in kaj pomenijo

Transparentno in konsistentno komuniciranje

► Predpisi, kot je direktiva za boj proti lažni prijaznosti do okolja („Greenwashing Directive“), bodo kaznovali podjetja, ki ne komunicirajo transparentno, odkrito in v skladu s kvantitativnimi in kvalitativnimi kriteriji.

Izračuni emisji TGP (obseg 1, 2, 3) & načrt dekarbonizacije

► CSRD zahteva doseg ciljev Pariškega sporazuma. Podjetje mora razviti strategijo za doseg neto ničelnih emisij ogljika do leta 2050, vključno s cilji in izvedbenimi ukrepi. Temeljiti mora na znanstveno utemeljenih metodologijah.

EU Taxonomija

► Obvezna razkritja, vezana na Taksonomijo, enoten klasifikacijski sistem EU, ki določa, katere gospodarske aktivnosti in investicije se štejejo za trajnostne naložbe, torej zeleno financiranje in do kakšne mere. % Green Capex, Opex in prometa.

Digitalno poročilo

► Poročanje je zahtevano v XHTML formatu, skladno z ESEF regulacijo (European Single Electronic Format).

Zavezanci za poročanje

https://www.nas-stik.si/arhivrevij/NAS_STIK_2023_3..pdf

ZAVEZANCI ZA POROČANJE

OD 1. JANUARJA 2024
ZA POROČILA V LETU 2025

- velika podjetja z več kot 500 zaposlenimi, ki so že zavezana za poročanje po NFRD

OD 1. JANUARJA 2025
ZA POROČILA V LETU 2026

- I.C. EU podjetja, ki izpolnjujejo dve od naslednjih treh meril:
 - več kot 250 zaposlenih v povprečju v poslovnem letu;
 - več kot 40 milijonov evrov čistih prihodkov;
 - več kot 20 milijonov evrov kapitala;

OD 1. JANUARJA 2026
ZA POROČILA V LETU 2027

- vsa podjetja v EU, ki kotirajo na borzi, vključno z majhnimi in srednjimi, ki pa imajo možnost preložitve do leta 2028

OD 1. JANUARJA 2028
ZA POROČILA V LETU 2029

- podjetja iz držav izven EU, ki so pomembno aktivna na ozemlju Evropske unije, in sicer, če ustvarijo več kot 150 milijonov EUR čistih prihodkov v EU in imajo v EU hčerinsko družbo ali podružnico;

12 ESRS (evropski standardi trajnostnega poročanja)

12 « ESG » STANDARDOV:

2 Medsektorski, 5 Okoljski, 4 Socialni, 1 Upravljavski vidiki

82 ZAHTEVE PO RAZKRITJU

(kvalitativne ali kvantitativne informacije)

DVOJNA POMEMBOST

- Finančna pomembnost
- Pomembnost z vidika vpliva

4 PODROČJA POROČANJA (stebri TCFD)

- Upravljanje
- Strategija
- Upravljanje vpliva, tveganj & priložnosti
- Metrike & cilji

Medsektorski	ESRS 1 Splošne zahteve	ESRS 2 Splošna razkritja			
Okoljski	ESRS E1 Podnebne spremembe	ESRS E2 Onesnaževanje	ESRS E3 Voda in vodni viri	ESRS E4 Biotska raznovrstnost in ekosistemi	ESRS E5 Poraba virov in krožno gospodarstvo
Družbeni	ESRS S1 Lastna delovna sila	ESRS S2 Delavci v vrednostni verigi	ESRS S3 Prizadete skupnosti	ESRS S4 Potrošniki in končni uporabniki	
Upravljavski	ESRS G1 Poslovno vedenje				

- > Standardi obljubljeni do konca junija
- > EC je 9. junija objavila javno posvetovanje finaliziranih standardov, komentarje lahko oddate do 7. julija
- > Avgusta – trialog
- > Q4 2023; objava v uradnem listi
- > Veljajo takoj po sprejetju – “emidiate effect”, Januar 2024

Prilagajanje, poenostavljanje ESRS standardov

1. Arhitektura:

1. mednarodna konvergenca z uskladitvijo s TCFD / ISSB 4 stebri: upravljanje, strategija, upravljanje IRO, metrike in cilji.
2. Pojasnitev strukture, zahteve za uporabo, ki ne vsebujejo več obveznih podatkovnih točk, ampak so zgolj smernice ali prostovoljne informacije

2. Poenostavitev

1. Vse podatkovne točke so bile ponovno ocenjene s sektorsko agnostičnega vidika
2. Število kazalnikov se je med javnim posvetovanjem in končnimi osnutki prepolovilo

3. Poenostavljena ocena pomembnosti: ni več "izpodbojne domneve", kar pomeni, da morajo podjetja zagotoviti pojasnila, kadar ne razkrijejo določene zadeve, le kadar je ta povezana s celotnim standardom. 1/3 informacij je obvezna za vse, druge 2/3 so predmet ocene pomembnosti

4. Postopno uvajanje več vidikov

- Primerjalni podatki
- Vrednostna veriga
- Informacije o posameznem subjektu
- Informacije o delavcih, ki niso zaposleni
- Finančni učinki na okoljske standarde

V 2023

- 1. Obseg:** Iz enotnega kriterija za podjetja nad 250 zaposlenimi, zdaj kar nekaj zahtev za podjetja z nad 750 zaposlenimi
- 2. Poenostavitev ocene tveganj;** v prvih 3 letih zadošča samo kvalitativna ocena materialnih in prehodnih klimatskih tveganj, finančna komponenta po 3 letih (E1)
- 3. Postopno uvajanje več vidikov**
 - Lastna delovna sila
 - biodiverziteta
 - Primerjalni podatki
 - Vrednostna veriga
 - Informacije o posameznem subjektu
 - Informacije o delavcih, ki niso zaposleni
 - Finančni učinki na okoljske standarde
 - Nekateri družbeni vidiki
 - Vpliv na potrošnike in uporabnike

Skratka, standardi so se precej “omilili” v točki začetka veljavnosti in omogočajo podjetjem lažjo in predvsem daljšo pripravo – postopno uvajanje.

Pasti priprave trajnostne strategije

Najpogostejše pasti ali izzivi oblikovanja trajnostne strategije

NAJPOGOSTEJŠE PASTI

01

- **ESG SKOZI PRIOZMO SKLADNOSTI**
Trajnostni razvoj, obravnavan kot skladnost in nepovezan s poslovnimi cilji in procesi ne bo ustvaril vrednosti

02

- **PODCENJEVANJE RIZIKOV IN NEVKLUČEVANJE DELEŽNIKOV**
Rizike določimo pravilno le, če v dialog vključimo deležnike in s poglobljeno analizo ter razumevanjem

03

- **VERTIKALEN PROSTOP IN PRELAGANJE ODGOVORNOSTI**
Npr. čakanje na zakonodajo in smernice države, zahteve kupca.
Ter interno – razdrobljen pristop, ki ga upravlja ena funkcija, osredotočena na kratkoročne dosežke in pomikanje vloge trajnostnega razvoja znotraj podjetja iz funkcije na funkcijo.

04

- **PREPOZNA REAKCIJA**
Implementacija ESG standardov terja svoj čas, je zahtevna, tehnična in strateška, skladnost pa zahtevana za FY2024.

NAJPOGOSTEJŠI IZZIVI:

01

- ↑ **ZNANJE & PRAVILA IGRE**
Spremembe zahtevajo nova znanja, nove funkcije, postopki so novi, nedorečeni, rezultati že zahtevani.

02

- ↑ **ČAS IN HITROST**
Potrebna je multi-funkcionalna koordinacija na nivoju vodstva, in na nivoju implementacije. Priporočen je agilen pristop. Leto 2023 je ključno - generalka pred potrebno skladnostjo leta 2024.

03

- ↑ **URESNIČLJIV PLAN**
Strukturiranje učinkovitega in podrobnega uresničljivega akcijskega načrta, ki temelji na kvantitativnih in merjenih ciljih.

04

- ↑ **TIMSKO DELO & VKLJUČUJOČ PRISTOP**
Eden večjih strateških izzivov zahteva znanje, kompetence, ustvarjalnost, „drugačen“ pristop, ki ga lahko ima le raznolika ekipa in vključujoč pristop.

Hvala za pozornost!

Mojca Markizeti

Sustainability & Strategy Expert & Founder

Improve X Advisory

E: mojca.markizeti@improveXadvisory.com

T / WhatsApp: +386 (0)41 388 987

www.linkedin.com/in/mojca-markizeti

IMPROVE = **I**nnovate, **M**anage, **P**ivot and **R**ethink **O**bjectives to **V**ision your **E**xistence

Gradivo je last družbe Improve X Advisory in je predmet avtorske zaščite in drugih oblik zaščite intelektualne lastnine. Prepovedano je kakršnokoli reproduciranje, razen izključno za osebno uporabo in v nekomercialne namene, pri čemer se morajo ohraniti vsa opozorila o avtorskih ali drugih pravicah, zato se ne smejo prepisovati, razmnoževati ali kako drugače razširjati.

